

AKTIVITETER FÖR ALLA

- TIPS FÖR ATT SKAPA EN MER
INKLUDERANDE FÖRENINGSVERKSAMHET

miljöverkstan
FLATÉN

AKTIVITETER ÖPPNA FÖR ALLA |

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning.....	3
1. Lyssna in målgruppen.....	6
2. Vad krävs för att kunna vara med?.....	12
3. Att nå ut till fler.....	18
4. Välkomna nya deltagare.....	24
5. Få nya deltagare att stanna.....	32
Om Miljöverkstan och Äventyrsgruppen.....	37

BAKGRUND

Det här materialet riktar sig till föreningar och organisationer som vill att fler unga ska hitta till verksamheten och prova de aktiviteter som erbjuds.

Många unga möter osynliga hinder som kan vara svåra att förstå om man inte själv har upplevt dem. För att fler ska kunna ta del av föreningslivet krävs mer än att säga att verksamheten är "öppen för alla." Tid, förståelse, anpassningar och resurser behövs för att skapa verklig inkludering.

Vi har samlat konkreta tips för att göra era aktiviteter mer tillgängliga. Dessa bygger på

vår långa erfarenhet och dialog med unga som är nya i Sverige, men de är användbara för att skapa en mer inkluderande verksamhet för alla. Ofta är det enkla åtgärder det handlar om men som ändå spelar avgörande roll för att kunna delta eller inte.

Materialet ger tips kring hur ni kan nå ut bredare, vad som är bra att tänka på i er kommunikation och anpassningar av verksamheten som är viktiga för att alla ska kunna delta.

På www.miljoverkstan.se finns en kort film som sammanfattar våra bästa råd!

Materialet är framtaget av Miljöverkstan Flaten 2024.

Formgivning Jana Eriksson

Bilder Jana Eriksson, Lisa Behrenfeldt, Maja Löfgren

”Jag läser aldrig informationen om aktiviteterna som jag anmäler mig till, för jag vet redan att det alltid är jättekul att hänga med Äventyrsgruppen, det spelar ingen roll vad vi gör!”

/Deltagare Äventyrsgruppen

5 FOKUSOMRÅDEN FÖR BÄTTRE INKLUDERING

1. Lyssna in målgruppen
2. Vad krävs för att kunna vara med?
3. Att nå ut till fler
4. Välkomna nya deltagare
5. Få nya deltagare att stanna

1. LYSSNA IN MÅLGRUPPEN

Kom ihåg att målgruppen själva har bäst insikt i vilka anpassningar som behövs för att fler ska vilja delta och fortsätta engagera sig i er verksamhet.

Involvera dem aktivt! Ta reda på vad de tycker är intressant och använd det som en ingång till att göra er verksamhet mer lockande.

I. LYSSNA IN MÅLGRUPPEN

PRATA MED DEM NI VILL NÅ

Det finns fortfarande många sammanhang där personer sitter och slår sina kloka huvuden ihop och diskuterar hur man bäst når och engagerar en viss målgrupp. Utan att en enda person från den målgruppen är inbjuden till diskussionen eller fått bidra på andra sätt. Det är ett väldigt ineffektivt sätt att försöka komma fram till vilka intressen, upplevda trösklar och behov som finns för att nya målgrupper ska vilja komma på en aktivitet eller engagera sig i er förening.

I nästan alla officiella sammanhang som Miljöverkstan befinner sig i har vi med oss unga från vår verksamhet. De bidrar med erfarenheter, perspektiv och idéer som är otroligt

viktiga och annars sällan hörs. Det brukar alltid vara enormt uppskattat både hos våra unga och bland de aktörer vi träffar. Fler behöver jobba på det här sättet!

PERSONLIG UPPFÖLJNING

Har ni haft en ny deltagare i er verksamhet, ring efter en aktivitet och be om feedback. Kändes det bra? Var det något som var jobbigt som ny? Finns det något ni kan göra annorlunda för att det ska kännas ännu bättre framöver? Har deltagaren tips på var ni kan sprida information om er verksamhet så att fler kan komma? Har hen några kompisar som vill följa med nästa gång? Att få dessa frågor och att känna att mina tankar och upplevelser spelar roll bidrar till förtroende för verksamheten och inte minst är det värdefullt för föreningens utveckling.

”Det är svårt att veta hur kul det är att paddla kanot om man aldrig testat!”

MÅLGRUPPENS INGÅNGAR TILL ER VERKSAMHET

Prova nya sätt att locka deltagare till er verksamhet genom att lyfta fram fler ingångar än bara själva aktiviteten. Det är svårt att veta hur kul det är att paddla kanot om man aldrig testat!

På Miljöverkstan fokuserar vi på utevistelse och friluftsliv, men många av våra deltagare har inte det som intresse när de kommer för första gången. De lockas istället av andra mervärden, som sociala sammanhang, nya vänner, äventyr

eller något så enkelt som att det bjuds på mat eller fika – pizzabak ute i naturen är till exempel en riktig favorit! När deltagarna väl är med upptäcker de ofta hur härligt det kan vara med friluftaktiviteter. Genom att lyfta fram dessa mervärden i er kommunikation, inte bara kärnverksamheten, kan ni hjälpa fler att hitta till er och vilja prova på något nytt!

FUNDERA PÅ

Vad har ni för andra mervärden att erbjuda förutom själva aktiviteten? Även här är det såklart smart att fråga målgruppen vad som skulle göra att de kommer till era aktiviteter.

SAMMANFATTNINGSVIS FÖR ATT LYSSNA IN MÅLGRPPEN

- Involvera personer ur målgruppen när ni vill utveckla er verksamhet för att bli mer inkluderande. De vet bäst!
- Fråga målgruppen vad som skulle göra att de vill och kan komma på era aktiviteter.
- Om ni bjuder in till möten för att ni vill ha feedback på er verksamhet: Tänk på vilka former och rum ni använder för att alla ska komma till tals.
- Använd flera ingångar till er verksamhet för att locka nya målgrupper som ännu inte vet att just era aktiviteter är de roligaste. Kanske upptäcker de först på aktiviteten att de gillar tex att paddla kanot eller klättra.

Första gången som jag åkte till norra Sverige och bodde i en stuga och åkte skidor då kände jag mig nära naturen och lärde mig åka skidor.

Jag har haft jättekul, jag tror aldrig att jag hade kunnat göra dessa aktiviteter själv”

/Sabrina

2. VAD KRÄVS FÖR ATT KUNNA VARA MED?

För att fler ska ha möjlighet att delta i er verksamhet är det viktigt att ta hänsyn till vad som faktiskt krävs för att kunna vara med. Det kan vara alltifrån var och när ni ska ses på en aktivitet till om något kostar pengar eller om utrustning krävs.

Försök att anpassa era aktiviteter så att fler har möjlighet att komma. Ofta handlar det om att sätta sig utanför sina egna referensramar.

2. VAD KRÄVS FÖR ATT KUNNA VARA MED?

VÄLJ TID OCH PLATS MED OMSORG

Tänk utifrån målgruppens livssituation och prioriteringar. Välj till exempel en starttid som fungerar utifrån målgruppens behov. Miljöverkstan har sällan aktiviteter för ungdomar som börjar tidigt en helgmorgon. Oftast börjar vi kl 11 och brukar då bjuda på morgonfika till de som inte ätit frukost innan.

Se till att ha bra marginal vid samlingstiden så det finns utrymme för förseningar och missförstånd. Om vi tappar en ny deltagare som var på väg och t.ex. missade bussen kommer hen kanske inte igen.

Fundera kring aktivitetens sluttid. Fungerar det att ta sig hem efter aktiviteten på ett tryggt sätt, även om deltagarna bor långt bort?

Välj om möjligt en samlingsplats som är tillgänglig för många. En plats som är lätt att ta sig till med kollektivtrafik.

Det kan vara det som avgör om de kommer eller inte. Undersök också om det är en plats som känns öppen och välkomnande och som målgruppen känner sig bekväm att ses på. En kontorslokal mitt i stan ger en helt annan vibb än ett mysigt café. Ett rum med fyra väggar och möblering som är laddat med normer och förväntningar kan automatiskt brytas genom att gå ut. Naturen är en fantastisk mötesplats!

TÄNK RESURSER: BEHÖVS NÅGOT FÖR ATT KUNNA DELTA?

Vi fick höra att "mountainbike-åkning är ju en jättebra aktivitet för alla, det kostar ju ingenting att vara i skogen!". Personen som sa detta lever i en värld där det inte är ett problem att lägga ut många tusen på att köpa en mountainbike eller att betala flera hundra för att hyra en cykel varje gång. Veldig många lever i en situation där detta är helt otänkbart. Många unga i Sverige har begränsade resurser att lägga på fritidsaktiviteter. Framförallt om man inte råkar ha turen att ha resursstarka föräldrar.

Så "små" saker som en bussbiljett eller rätt skor kan avgöra om en ungdom deltar. Är det en deltagaravgift till aktiviteten?

Alla dessa saker utgör hinder för att kunna delta. Så vill ni verkligen att er verksamhet ska vara inkluderande behöver detta tas hänsyn till. Eftersom det kan vara ett stigma att uttrycka att det är svårt att ha råd med en bussbiljett så går det inte heller att räkna med att deltagaren berättar att det är anledning till att hen inte kommer.

När Miljöverkstan har aktiviteter så finns möjlighet att få en engångsbiljett för transport. Alla kläder och all utrustning som behövs finns att låna och det kostar inget att vara med. Majoriteten av våra deltagare uttrycker att det är en förutsättning för att de alls ska kunna vara med, och att vår verksamhet är en av få som erbjuder precis allt som behövs.

Så "små" saker som en bussbiljett eller rätt skor kan avgöra om en ungdom deltar.

Se över vad man som deltagare behöver för att kunna delta i er verksamhet, och undersök om ni kan göra anpassningar. Till exempel samla in kläder och utrustning som kan lånas ut, sponsra

deltagaravgifter från andra medlemmar eller från lokala företag, se till att det finns en gemensam matsäck för de som inte har med egen.

ANNAT SOM SPELAR ROLL

MAT

Mat eller fika som ni bjuder på, fungerar den för alla? Servera gärna något som alla kan äta så det inte behöver vara specialarrangemang enbart för några få i gruppen. Miljöverkstan har alltid vegetarisk mat på aktiviteterna.

HÖGTIDER

Håll koll på högtider! Undrar ni varför ingen dyker upp till mötet eller aktiviteten just denna kväll? Kanske har ni råkat pricka in en religiös eller kulturell högtid just detta datum. Fastetider kan också påverka människors vardag och göra det svårare att delta på aktiviteter.

KLÄDER

Att ha tillgång till lämpliga kläder för aktiviteten är viktigt. Många ungdomar äger inga regnkläder eller varma skor. Informera deltagarna om vilka kläder som behövs och vad de kan låna. Är det möjligt att ta på sig en flytväst om du har fotlång klänning? När vi har cykelaktivitet tipsar vi t.ex. om att ha byxor under klänningen då

klänningen kan åka upp när de sitter på cykeln. En lågt satt hårknut under slöjan gör det lättare att få på cykelhjälmen.

KONTAKT MED VÅRDNADSHAVARE

Många av de ungdomar Miljöverkstan träffar har kommit till Sverige ensamma. Ta inte för givet att det finns en förälder som kan ställa upp och skjutsa och fixa. Även om vårdnadshavare finns kanske de inte har möjlighet att engagera sig på grund av till exempel sin jobbsituation, språkhinder eller inte har körkort. Saknar man egen erfarenhet av föreningsliv är det svårt att veta vad som förväntas och krävs av dig som förälder.

FUNDERA PÅ

Vad har er förening för olika kostnader?

Tänk även på "dolda kostnader" som transport, utrustning som krävs och matsäck.

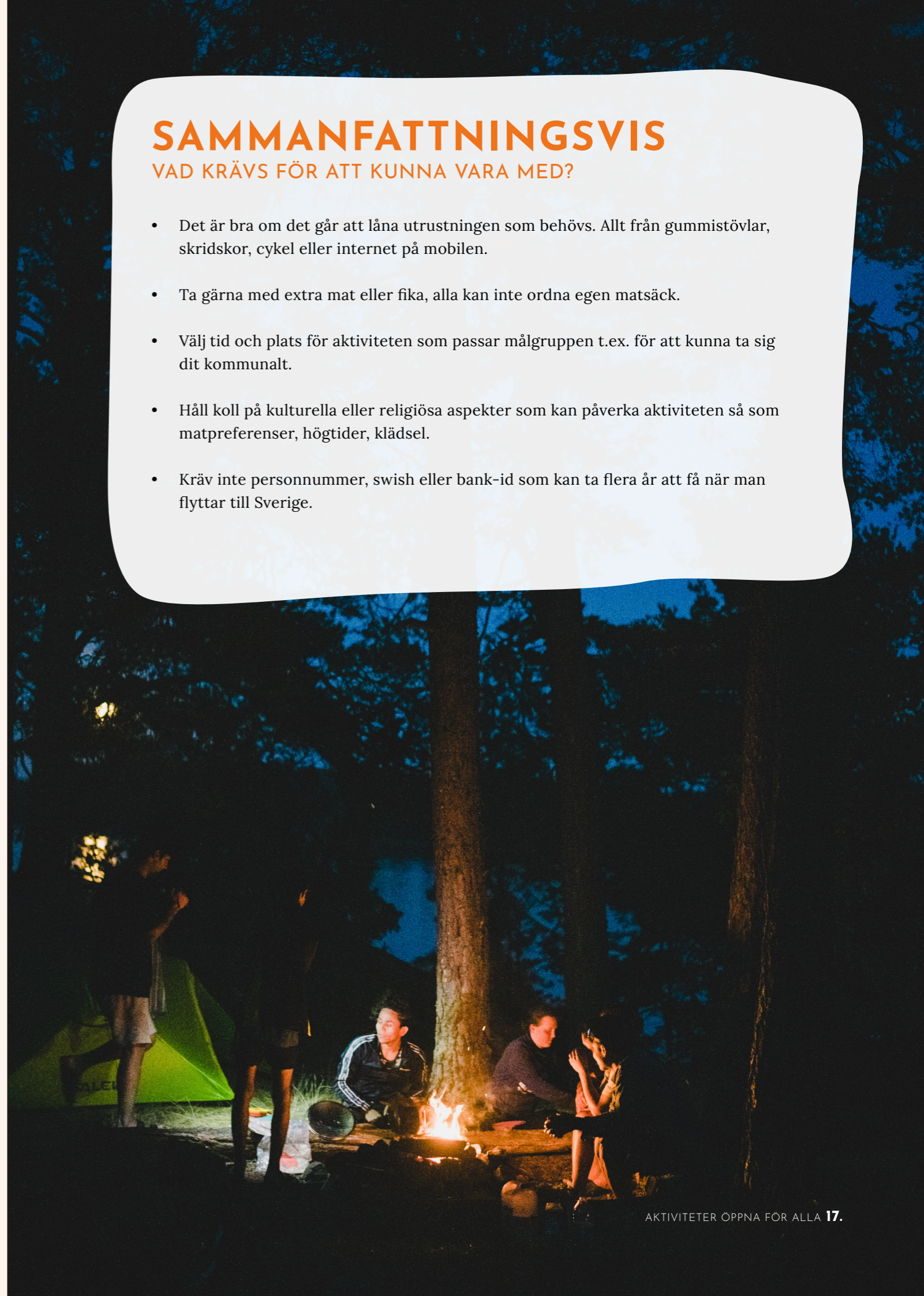
MEDLEMSKAP OCH AKTIVITETSANMÄLAN

Ofta är det obligatoriskt att fylla i sitt personnummer när man anmäler sig till en aktivitet eller vill bli medlem. Det kan ta flera år för en person att få personnummer när man flyttat till Sverige. Utan personnummer har man inte möjlighet att skaffa swish eller bank-id, vilket också påverkar hur deltagare kan betala om ni tar ut en avgift.

SAMMANFATTNINGSVIS

VAD KRÄVS FÖR ATT KUNNA VARA MED?

- Det är bra om det går att låna utrustningen som behövs. Allt från gummistövlar, skridskor, cykel eller internet på mobilen.
- Ta gärna med extra mat eller fika, alla kan inte ordna egen matsäck.
- Välj tid och plats för aktiviteten som passar målgruppen t.ex. för att kunna ta sig dit kommunalt.
- Håll koll på kulturella eller religiösa aspekter som kan påverka aktiviteten så som matpreferenser, högtider, klädsel.
- Kräv inte personnummer, swish eller bank-id som kan ta flera år att få när man flyttar till Sverige.

3. NÅ UT TILL FLER

För att nya målgrupper ska komma till er verksamhet och delta på era aktiviteter behöver ni skapa nyfikenhet och känslan av att det som erbjuds även är för dem.

Använd tydlig och delbar digital information, och satsa på bilder och filmer för att tydligt förmedla vad ni erbjuder. Var noga med representation i era bilder för att visa att alla är välkomna. Istället för att börja bygga nätverk och plattformar själva- samverka!

3. NÅ UT TILL FLER

ANVÄND SAMMANHANG SOM REDAN FINNS OCH SAMVERKA

Det tar lång tid att bygga upp ett nätverk eller en plattform för kommunikation när man vill nå ut till nya målgrupper. Nätverk finns troligen redan och det är onödigt att fler lägger resurser på samma saker när det går att samverka.

Använd strukturer som redan finns som skolan, kommunens eller stadsdelens fritidsgårdar eller föreningar som redan har kontakt med den målgrupp ni vill nå. Finns det ett språkcafé på orten som skulle vilja komma till en aktivitet för att både träna svenska i ett annat sammanhang och träffa nya människor?

Ta hjälp av personer som målgruppen redan känner och har förtroende för. Det kan vara lärare, ledare i andra föreningar eller sociala stödpersoner. Någon som kan förklara vad aktiviteten innebär, peppa och som kan se till att personen

förstår hur man hittar till mötesplatsen osv.

VÄLJ KOMMUNIKATIONSKANALER

Det kan finnas hur mycket information som helst på er förenings hemsida. Men ska ni nå unga så är chansen liten att de ser just er information i djungeln av information och erbjudanden. Ta reda på vilka kommunikationskanaler målgruppen använder.

Ungdomar har inte alltid tillgång till en dator. Se till att det ni delar fungerar på en mobilskärm.

Gör informationen om era aktiviteter enkel att dela. Mycket av de tips och information unga tar del av kommer från kompisar eller sprids muntligt.

Se till att era inlägg på sociala medier delas i sammanhang och kanaler där målgruppen redan finns, i lokala grupper eller via andra föreningar som möter målgruppen och som kan tipsa eller dela era inlägg vidare.

Om möjligt skapa grupper genom appar som de unga redan använder. Om de har varit med en gång och då gått med i gruppen så kan ni fortsätta ge information om kommande aktiviteter. De kan även bjuda in vänner till gruppen via en QR-kod eller länk. Det kan vara smart att bara den som är administratör kan skicka information i appen och att ingen deltagare kan kommentera. Så slipper ni arbete och ansvar för att moderera gruppen. I de flesta appar är det lätt att själv gå ur gruppen för deltagare som inte längre är intresserade av att få information. Ungdomar har inte alltid tillgång till en dator. Se till att det ni delar fungerar på en mobilskärm.

Gör affischer och sätt upp på ställen där målgruppen finns. Till exempel skolor, bibliotek eller idrottshallar. Om möjligt skriv på olika språk så har fler möjlighet att ta del av informationen.

SATSA PÅ BILDER OCH FILM SOM VISAR VAD AKTIVITETEN INNEBÄR

Informationsflödet idag, särskilt för unga, är massivt. Visa med bild eller film vad som ska göras och ha inte mer info än absolut nödvändigt. Många läser inte en lång text i t.ex ett inlägg på

sociala medier, trots att det finns intresse för en aktivitet eller organisation. Är man dessutom svag i det svenska språket är chansen ännu mindre att texten blir läst.

REPRESENTATION ÄR AVGÖRANDE

Vilka finns med på era bilder eller filmer som används? För att känna att er verksamhet är något för mig kan jag behöva se att andra som ser ut som mig också deltar. Både utifrån att jag som nybörjare ska förstå att aktiviteten inte kräver att jag gjort detta redan som barn och för att jag ska känna mig trygg att komma då jag vet att fler med t.ex. ickesvensk bakgrund testat detta.

Det är inte alltid lätt att ha representation i bild, men det är i många fall avgörande och detta behöver ständig handpåläggning och fokus. Var noggrann, räkna gärna, en översiktlig koll ger inte alltid en korrekt bedömning. Vi är alla fast i normer och referensramar som påverkar vad vi ser.

EN ENKEL CHECKLISTA FÖR ATT INKLUDERA:

Välj bilder med representation utifrån:

- Könstillhörighet
- Etnicitet och religiös tillhörighet
- Funktionsvariationer
- Vad personerna på bilderna gör. Exempelvis vilka är aktiva, vilka är passiva på bilderna? Vilka står längst fram, vilka tar plats?

ANPASSA DET SKRIVNA SPRÅKET

Språk kan vara exkluderande. Vad använder ni för språk i er marknadsföring av erbjudanden och aktiviteter? Beskriver ni aktiviteten med långa texter? Skriv så kortfattat det bara går och gärna i punktform. Viktigaste informationen först. Highlighta den information som måste gå fram. Använder ni ord som kan vara

svåra att förstå? Här gäller det att kunna sätta sig utanför sin egen referensram kring vad som är enkla ord. Det finns många facktermer som är svåra.

Var beredd på att även om man varit supertydlig med informationen kan stora delar ändå inte ha gått fram. Till exempel var och när ni ska ses eller om något ska tas med. Påminn gärna om det viktigaste i ett sms kvällen innan aktiviteten och se till att det finns någon som går att nå på telefon i sista stund för att ställa frågor.

Emojis används i hela världen och går att förstå utan goda kunskaper i det svenska språket. Använd passande emojis i er marknadsföring och kommunikation för att fler enkelt ska förstå vad verksamheten och aktiviteterna innebär.

FUNDERA PÅ

Vilka synas på bild hos er?

Vilka syns inte på bild hos er?

Räkna representation i bild utifrån exempelvis könstillhörighet och etnicitet.

SAMMANFATTNINGSVIS HUR NI NÅ UT TILL FLER

- Ta reda på vilka kommunikationskanaler målgruppen använder.
- Använd mötesplatser, forum och nätverk där målgruppen redan finns och sprid information om er verksamhet där.
- Visa vad aktiviteten innebär i bild eller film, så att den som aldrig gjort detta eller inte kan språket förstår.
- Representation i bild är viktigt, det skickar signaler att detta är något för mig!
- Skriv kortfattat och med ett enkelt språk.

4. VÄLKOMNA NYA DELTAGARE

Att komma ny till en verksamhet eller aktivitet är en utmaning för de flesta. Att komma ny till en verksamhet i ett nytt land, med ett nytt språk och nya sociala normer är ännu svårare.

För att nya deltagare ska känna sig inkluderade och som en del av gruppen krävs tid och extra resurser från er. Detta är avgörande om man vill bli en inkluderande förening.

4. VÄLKOMNA NYA DELTAGARE

PERSONLIG KONTAKT

Har ni möjlighet att lägga lite extra tid och energi för att se till att alla deltagare verkligen kommer på aktiviteten? Då är det väldigt bra att också skicka personlig information. Till exempel ett sms dagen innan. Då kan ni se till att personen "måste svara" på om hen kommer eller inte. Ibland behöver man tjata lite för att få svar. Ni har också en chans att förklara det som kanske inte framgått i texten i inbjudan. Skicka tid, samlingsplats och vad de ska ta med. Påminn om att det är viktigt att säga till om en inte kommer. Våra deltagare vittnar om att den personliga kontakten är viktigt för att känna sig trygg och välkommen.

Ibland åker Miljöverkstan iväg på längre aktiviteter, till exempel resor till fjällen. Som kanske både kostar mycket (dvs det är dumt om platser blir tomma) eller att det är extra viktigt att passa tiden till ett tåg. Då ringer vi dagen innan och stämmer av att deltagarna förstått all information.

Vänder ni er till ungdomar kan det vara viktigt med kontakt med vårdnadshavare på telefon i förväg så de känner sig trygga att skicka iväg sina unga under flera dagar. Kanske till ett sammanhang de själva aldrig varit med om eller vet hur det fungerar.

FÖRSTA VÄLKOMNANDET

När en deltagare kommer för första gången är det viktigt att ge ett varmt välkomnande och introducera personen för gruppen. Att visa deltagaren att det är extra roligt att hen är med bidrar

till att känna sig välkommen. Om möjligt, ha en extra ledare eller volontär som är med för att kunna fokusera lite extra på deltagare som är nya.

Se till att deltagaren får en tydlig genomgång av vad som är viktigt att veta. Såsom förväntningar under aktiviteten, praktisk information, och vad som är viktigt inför nästa träff. Ledare bör också se till att deltagaren hjälps in i de sociala sammanhangen.

Försök (det är svårt!) att inte ta något för givet. Varken att en person ska veta hur något fungerar, eller att personen INTE ska göra det. Våra förkunskaper och förförståelse är väldigt olika beroende på hur och var vi har växt upp.

GRUPPDYNAMIK OCH TRYGGA RUM

Jobba med att skapa en trygg stämning där alla känner sig sedda, får utrymme att uttrycka sig och kan vara delaktiga. Ha alltid en introduktionsrunda/namnruna i början av aktiviteten, och en avslutningsrunda på slutet där alla får säga något.

Ska ni umgås under en lite längre tid, kanske övernatta tillsammans? Ta en runda där alla får säga vad som är viktigt för dem för att må bra och sätt gemensamma trivselregler. Då är det lättare att referera till dem sedan om något inte fungerar. Är du ny i ett land och det mesta är nytt är det ännu viktigare att känna sig trygg i de sociala sammanhang du rör dig i.

Att sätta en bit papperstejp på tröjan med sitt namn är ett enkelt sätt att lära sig allas namn, vilket såklart spelar roll för att man ska känna sig som en del av ett sammanhang.

Jobba för att deltagarna ska känna tillit och vara trygga med dig som ledare. Har deltagarna en bra relation till

ledaren känns det okej att komma flera gånger även om ens kompisar inte alltid är med. Ni kan också ha ett faddersystem där de som redan känner sig hemma i verksamheten stöttar och hjälper in nya deltagare i gemenskapen. Det kan kännas tryggt som ny att veta vem av de andra deltagarna man kan vända sig till med frågor om ledaren är upptagen.

Att sätta en papperstejp på tröjan med sitt namn är ett enkelt sätt för att lära sig allas namn.

Dela in deltagarna i grupper med ansvarsområden, till exempel ansvar för matlagning eller städning. Det är inte alltid bra att låta dem dela in sig själva, det uppstår lätt grupperingar då. Se till att det finns arbetsuppgifter för alla så blir alla delaktiga och deltagarna behöver inte själva bestämma med vem de ska samarbeta med.

Fundera på vem eller vilka som tar plats i gruppen. Det kan vara kulturellt betingat hur mycket plats en förväntas att ta under till exempel ett samtal i grupp. Försök att hitta sätt att kompensera för detta genom att använda talrundor där alla får komma till tals eller genom att använda en så kallad talpinne, där alla lyssnar på den som håller i pinnen.

HUR NI PRATAR NÄR NI TRÄFFAS

Hur pratar ni under aktiviteten när ni ger instruktioner kring vad ni ska göra? Är ni säkra på att alla förstår? Använd ett språk som är enkelt att förstå men uteslut inte de "riktiga" orden utan förklara dem när ni använder dem. Ett tips är att säga en sak på flera olika sätt. Prata långsamt! Det kan vara överraskande svårt och kräver medvetenhet och träning. Påminn gärna varandra om någon pratar i för högt tempo. Använd kroppsspråk för att förtydliga extra.

Det kan vara bra att tänka igenom i förväg hur ni ska göra viktiga instruktioner så tydliga som möjligt.

Ställer ni frågan - har ni förstått? Och får ett jakande svar behöver det inte alltid betyda att allt har gått fram. Be deltagarna att tillsammans återberätta instruktionerna. Dubbelkolla att alla har förstått viktig information t.ex. om säkerhet.

Någon som har svårt med språket är kanske en jäkel på att tända en eld.

Under aktiviteten är det bra att försöka få alla att prata svenska som gemensamt språk. Om flera av deltagarna har ett annat gemensamt språk är det lätt att de använder det. Påminn och var noga med att det inte bildas grupper utifrån språkkunskaper och att några känner sig utanför för att de inte förstår vad som sägs. Det är också viktigt med gemensamt språk i gruppen för att du som ledare ska kunna bryta in om det uppstår konflikt mellan deltagare.

SKAPA GEMENSKAP I DET PRAKTISKA

Hitta på aktiviteter där det finns saker att göra och som aktiverar alla. Som att laga mat från grunden istället för att bjuda på redan förberedd mat. Att göra saker tillsammans skapar gemenskap och gruppkänsla. Se till att ni som ledare också deltar i aktiviteten och inte bara står och ser på. Det skapar en helt annan stämning.

Ta tillvara på och lyft det som deltagarna kan. Genom att ni gör praktiska saker så får deltagarna

också användning för andra erfarenheter än de normalt får visa upp till exempel i skolan. Någon som har svårt med språket är kanske en jäkel på att tända en eld. Låt deltagare som redan kan något vara med och hjälpa till att lära ut till andra. T.ex. paddla kanot i par med någon som är nybörjare.

Känslan av att ha haft roligt sitter kvar i kroppen och gör att du vill komma tillbaka.

Skapa aktiviteter där det är okej att vara nybörjare. Ge tillfällen att lära sig sånt som de som växt upp i Sverige fått möjlighet att lära sig, men som inte alls är säkert att man har fått chans att lära sig om man växt upp i en annan kultur. Som att till exempel cykla, simma eller åka pulka. Förutsätt inte att alla "kan" och ge förutsättningar för att vara med oavsett. Som att ta med flytvästar för de som inte kan simma på en badaktivitet.

FUNDERA PÅ

Hur tror ni det känns att vara ny och nybörjare i er förening? Är det lätt att komma in i gemenskapen och känna sig välkommen?
Är det lätt att få information och svar på frågor?

DET SKA VARA KUL ATT VARA MED!

Är det roligt att vara med på era aktiviteter? Hur märks det? Satsa på att ha roligt oavsett vad som ska åstadkommas på aktiviteten, ge utrymme för det! Skratt och skoj är kanske världens bästa sätt att skapa sammanhållning och fin stämning. Det förenar ALLA oavsett språk. Känslan av att ha haft roligt sitter kvar i kroppen och gör att du vill komma tillbaka. Och visa utåt att det är något ni värdesätter och prioriterar genom att det syns att ni har roligt i val av bilder och text i er kommunikation.

Oavsett vad verksamheten har för fokus, lek en lek! Vuxna tycker också det är kul att leka. Antingen som inledning för att skapa en avväpnande stämning och ett sätt att snabbt lära känna varandra eller mitt i den ordinarie verksamheten för att röra på er och få skratta tillsammans.

SAMMANFATTNINGSVIS

FÖR ATT VÄLKLOMNA NYA DELTAGARE

- Ha personlig kontakt med nya deltagare för att skapa trygghet inför en aktivitet.
- Ha gärna en extra ledare som kan fånga upp personer som inte förstår språket och förklara lite extra vid behov.
- Utse en fadder/storasyster/mentor bland vana deltagare som ger den nya deltagaren extra tid och uppmärksamhet.
- Anpassa instruktionerna till lätt svenska! Upprepa och beskriv svåra ord på flera sätt. Använd mycket kroppsspråk.
- Gör praktiska saker ihop. T.ex. laga mat och göra eld. Då uppstår samtal automatiskt.
- Se till att fokus ligger på att ha KUL och att den nya deltagaren känner sig sedd och uppskattad.

Det var jättekul med alla lekarna vi gjorde. När jag var med första gången gillade jag inte att leka. Då var jag blyg. Men nu är det jätteroligt! Samma med rundorna, när alla ska säga något. I början var det jättesvårt för mig. Nu är det inga problem längre.”

/Zeinab

5. FÅ NYA DELTAGARE ATT STANNA

Ta för vana att utvärdera kontinuerligt med deltagarna för att få veta vad som varit roligt eller svårt. Ju mer ni vet desto lättare är det för er att fokusera på det som är viktigt för att deltagarna ska fortsätta i er verksamhet.

Låt deltagarna få veta att de är uppskattade och att det de gör uppmärksammas och betyder något. Hitta sätt att utvecklas och växa i er verksamhet och lära sig nya saker.

5. FÅ NYA DELTAGARE ATT STANNA

UTVÄRDERA AKTIVITETEN TILLSAMMANS MED DELTAGARNA

Miljöverkstan har alltid en kort samling efter varje aktivitet där alla deltagare får säga något. Hur de upplevt dagen eller vad som kändes roligt, bra, utmanande eller dåligt. Ofta frågar vi också vad de önskar för aktivitet framöver. Nu är deltagarna vana vid detta och det känns naturligt och inte som en stor grej. Passa på att berätta när det är aktivitet nästa gång. Har ni en gemensam grupp för kommunikation, se till att alla blir inbjudna till den. Peppa de nya deltagarna att de ska komma igen så de vet att de är välkomna och räknas med. Är det något som behöver fixas t.ex. en deltagaravgift eller utrustning, försök se till att lösa det på plats eller kommunicera hur ni ska lösa det till nästa gång för att minska tröskeln att komma tillbaka.

Försök att få en stund i avskildhet om den nya deltagaren behöver få utrymme att fråga saker

som personen inte vill fråga inför hela gruppen.

LÅT DELTAGARNA VETA ATT DE ÄR VIKTIGA

Behandla deltagarna som om de är oersättliga! Det är fantastiskt att de är här och att de vill bidra med sina viktiga erfarenheter och tankar. Ge dem bekräftelse på det! Peppa och ge positiv feedback på stort och smått de gör bra. Ha som mål att alla deltagare ska ha hört sitt namn och något positivt efter varje tillfälle. Om det inte är väldigt tydligt att det jag lägger min tid på är uppskattat och värdefullt kan jag ju lika gärna göra något annat?

Ha som mål att alla deltagare ska ha hört sitt namn och något positivt varje tillfälle.

Gör det också tydligt för deltagarna varför ni frågar om deras perspektiv. Ge också återkoppling i efterhand vad deras input bidragit till.

PERSONLIG UTVECKLING I ER VERKSAMHET

När deltagarna har varit med ett tag har de lärt sig rutiner och hur en aktivitet brukar gå till, de är trygga med er ledare. Börja involvera deltagare i uppgifter och ge dem gradvis mer ansvar.

Att känna sig behövd och som en viktig del av ett sammanhang är en stor drivkraft! Målet är att deltagarna själva ska se vad som behöver göras och ta eget ansvar.

FUNDERA PÅ

Vad finns det för möjligheter att växa och ta mer ansvar eller få nya uppgifter i er förening? Har ni strukturer för att se till att deltagarna engageras i verksamheten när de är redo för det?

SAMMANFATTNINGSVIS FÖR ATT FÅ NYA DELTAGARE ATT STANNA

- Låt deltagarna få reflektera över hur de har haft det och ta tillvara på återkopplingen för att utveckla verksamheten.
- Fånga upp nya deltagare och kolla om de har frågor inför att vara med igen eller om det finns praktiska saker som behöver lösas för att de ska fortsätta att vara med.
- Låt deltagarna veta att de är uppskattade och att ni värdesätter deras närvaro och engagemang!
- Låt deltagarna utvecklas och ta mer ansvar inom verksamheten så de växer och känner sig som en viktig del av föreningen.

OM MILJÖVERKSTAN

Miljöverkstan är en förening som jobbar för att natur och friluftsliv ska vara tillgängligt för fler. Vi driver projekt som bidrar till att människor får upplevelser i naturen och möjligheter att prova på friluftsliv. Vi verkar också för att fler perspektiv och erfarenheter av friluftsliv ska synas och höras och bidra till utvecklingen av ett mer inkluderande friluftsliv i Sverige.

Verksamheten riktar sig till barn och unga upp till 25 år. Föreningen har funnits sedan 2015 och har sin bas i Skarpnäck i Stockholm. Vi arrangerar aktiviteter utomhus året om på de ungas fritid och vi träffar också språkintruktionsklasser från gymnasieskolor.

Äventyrsgruppen är Miljöverkstans verksamhet för ungdomar, med fokus på unga som är nya i Sverige. Tillsammans upptäcker vi naturen både i Stockholmsområdet och genom resor runt om i Sverige. Vi provar på friluftsliv som att åka skidor, cykla, paddla och tälta. Genom föreningens aktiviteter träffar vi årligen fler än 1000 nyanlända unga i vår verksamhet.

“Jag känner mig alltid hemma när jag kommer till Äventyrsgruppen. Ni är så bra på att se alla, och att lyssna även på de som inte pratar svenska perfekt. När jag kom första gången kände jag mig välkommen direkt.”

/Deltagare under aktivitet

I Sverige finns många fantastiska föreningar med massor av aktiviteter för unga. Men alla grupper i samhället finns sällan representerade.

Många föreningar vill bli mer öppna och inkluderande men vet inte var de ska börja eller vad som behöver ändras.

Det handlar ofta om att sätta sig utanför sin egen referensram och anpassa verksamheten – små förändringar kan göra stor skillnad!

Vi har samlat konkreta tips, baserade på vår erfarenhet och i dialog med målgrupperna vi möter, för att hjälpa er att göra era aktiviteter tillgängliga för fler.

40

miljöverkstan
FLATEN